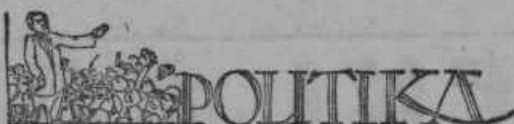

švicarski vladi spodbudo, da je predložila ljudstvu v splošno glasovanje spremembo tistih členov švicarske ustave, ki se pečajo z določbami o alkoholu. Že leta 1885 je švicarsko ljudstvo nekatere ustavne določbe o alkoholu spremenilo, toda samo tiste, ki se nanašajo na pridelavo alkohola iz krompirja. Takrat ni šlo za žganje iz sadja, ker v tistih letih Švica še ni imela tako razvitega sadjarstva, da bi proizvodnja žganja iz sadja mogla postati nevarnost za ljudstvo. Leta 1923 je bila ljudskemu glasovanju predložena obširnejša sprememba alkoholnih določb švicarske ustave, pa je pri glasovanju propadla. Predlog ni bil dobro sestavljen, ter se je proti njemu vršila ostra agitacija zlasti s tem, da bi sprejetje predloga pomenjalo nevarnost za obstoj in razvoj švicarskega sadjarstva.

Na podlagi teh skušenj je bil predlog za ljudsko glasovanje, ki je bilo preteklo nedeljo, 6. aprila, veliko boljše sestavljen. V predlogu so začrtani ukrepi, kako bi se onemogočilo vsako oškodovanje domačega sadjarstva. Pospeševala se bo pridelava namiznega sadja in njegova uporaba za hrano. Sadje se mora zaužiti, ne pa uporabiti za žganje. Država bo skrbela za olajšanje in pocenjenje prevoza sadja v gorate kraje, kjer sadja ni ter ga otroci poznajo samo iz knjig. Domača žganjekuha, tako je določeno v predlogu za glasovanje, bo tudi v bodoče svobodna; svoj domači sadni pridelek bo vsakdo tudi v bodoče smel porabiti za kuhanje žganja, ki bo v domači porabi ostalo brez vsakega davka. Obrtne žganjarne pa bodo pod kontrolo ter bodo morale ves izdelek žganja oddati državni alkoholni upravi, ki ga bo prevzela za primerno ceno.

Od nameravanega davka na žganje se pričakuje svota 45 milijonov frankov, ki pa ne bodo tekli v državno kaso, marveč se bo polovica razdelila na kantone (Švica ima 22 kantonov ali okrožij) polovica pa se bo porabila za socialno zavarovanje — za starostno zavarovanje ter preostalim in zapuščenim. Predlog, o katerem je preteklo nedeljo glasovalo švicarsko ljudstvo, je izdelal zvezni predsednik Musy, ki skupno s prejšnjim predsednikom Motta zastopa katoličane v švicarski vladi. Z vladnim predlogom soglašajo vse politične stranke, izvemši komuniste. Najhujšo agitacijo proti temu predlogu za spremembo ustave so vršili tisti krogi in tisti ljudje, ki se bojijo za svoj dobiček, ki so ga jim prinašale dosežanje razmere. Za zdravje in moralni napredek ljudstva pa se takšni ljudje briga manj, nego za lanski sneg.

Mnogo lepih deklet in žena pada v oči tujemu potniku v naši deželi. Ni li naša dolžnost, da to prirodno lepoto našega naroda negujemo in ohranimo — mesto da jo z uporabo škodljivih sredstev za vedno uničimo? Zato bi morali uporabljati že davno preizkušene in resnično neškodljive Elsa-preparate za lepoto: Elsa-Creme-pomado, Elsa-pomado za rast las, Elsa-mila zdravja in lepote, Elsa-Shampoo, Elsa-dont-pasto za zobe in roke! Po pošti iz lekarne Feller, Stubica Donja, Elsa trg 341.

V NAŠI DRŽAVI.

Banovinski proračuni. Po podatkih, ki so nam na razpolago o šestih banovinah, znašajo njih proračuni toliko:

	svota	državni prispevek
Donavska ban.	172.3 mil.	20.3 mil.
Savska ban.	149.4 mil.	39.2 mil.
Dravska ban.	136.1 mil.	30.9 mil.
Zetska ban.	76.7 mil.	57.6 mil.
Vrbaska ban.	73.0 mil.	45.0 mil.
Primorska ban.	66.5 mil.	12.8 mil.

Ako se odbijejo državni prispevki, znaša obremenitev prebivalstva po teh proračunih:

	na 1 v milij. D	prebivalca
Dravska ban.	150.0	82.05 Din
Savska ban.	110.2	47.50 Din
Dravska ban.	105.2	111.54 Din
Zetska ban.	20.1	27.12 Din
Vrbaska ban.	28.0	32.94 Din
Primorska ban.	53.7	67.12 Din

Pripomniti je, da se pri Primorski banovini še ne vidi, koliko bo pravzaprav znašal državni prispevek.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Avstrijska republika bo uvedla žitni monopol.

Na Čehoslovaškem bo osnovan katoliški blok iz: čehoslovaške ljudske stranke, nemške ter madžarske krščanske socialne stranke.

Bolgarska organizacija makedonstvojučih je imela te dni v samostanu v Rilem svoj vojni svet. Sklenjeno je bilo, da makedonstvojuči nadaljujejo borbo proti vsakemu, ki bi oviral njih delo. V Jugoslavijo bodo poslali nove atentatorje.

Križarji na pohodu.

I.

Zadnjič že smo povedali, da se je lotilo zapadno krščanstvo osvoboditve sv. dežele iz mohamedanske sužnosti s 7 velikimi in več manjšimi križarskimi vojnami. Da bodo čitatelji uvideli, kako velike žrtve so zahtevali oboroženi poskusi, polastiti se svetih krajev, hočemo natanko opisati prvo križarsko vojno.

Od leta 1086 so prihajale iz Palestine neprestane pritožbe o grozovitostih mohamedancev nad kristjani v Jeruzalemu in sploh na vzhodu. Muslimani so rušili cerkve, uničevali sv. podobe, razdirali oltarje ter mučili duhovnike. Občega ogorčenja nad nasiljem mohamedanizma na zapadu se je poslužil papež Urban II. Na cerkvenem zboru v Clermontu na Francoskem leta 1095 je nastopil sv. oče s tako navdušenimi besedami za osvoboditev sv. krajev, da je vse sklenilo: se podati v boj nad mohamedance. Papež sam je pripel pre-

Nova nemška Brüningova vlada dobila v parlamentu zaupnico. Dne 3. aprila je prejela v parlamentu nemška vlada kanclerja Brüninga zaupnico z 253 glasovi proti 187. Nezaupnico so predlagali socialni demokratje ter komunisti, pa so se opekli in ostali v manjšini s 66 glasi.

Napete razmere med Francijo in Rusijo. Z gotovostjo računajo, da bo Francija prelomila diplomatske zveze z Rusijo. Prelom je povzročila skrajna tajinstvena ugrabitev generala Kutjepova, voditelja ruskih beguncev. Francoska policija je ugotovila, da je bil napad na generala ukazan od tajne policije iz Moskve, izvršil ga je njen glavni agent v Parizu Janovič. Kutjepova so odpeljali v avtomobilu zvezanega v vrečo. Vse podrobnosti ugrabitve in pota je izdal član tajne policije. Vodstvo ruskih izseljencev je prevzel za Kutjepovim general Evgen Karlovič Miller, ki načeljuje 175 tisoč močni ruski protisovjetski armadi.

Pojavi obračuna z diktatorjem sovjetske Rusije. Te dni je bila v Moskvo sklicana seja narodnih komisarjev sovjetske vlade. Na seji so obravnavali polom od Stalina odrejenega skupnega gospodarstva ali takozvane kolektivizacije. Komisarji so prečitati poročila iz posameznih oblasti, ki so bila obupna. Prvotna odredba skupnega gospodarstva in delna ukinitve kolektivizacije sta povzročili uprav babilonsko zmešnjavo. Radi izdaje in preklica gospodarskih vladnih ukazov stoji ogromna Rusija pred lakoto, ki je radi neuspeha žetve dejstvo. Radi naravnost obupnih poročil je prišlo na seji narodnih komisarjev do dejanskega obračuna z diktatorjem Rusije, Stalinom. Vse trdi, da bo prišlo do umika Stalina, če ne bo izbruhnil poprej popolen polom sovjetske strahovlade.

*

mnogim bojevnikom križ (odtod križarji). Papežev zastopnik navdušenih križarjev je bil škof Adhemar.

V poletju leta 1096 je začela prva križarska vojska svoj pohod. Križarjem iz Lotaringije je poveljeval vojvoda Gottfried iz Bouillona, francoska vojska se je zbrala krog grofa Rajmunda iz Toulouse ter škofa Adhemarja, Italijanom je poveljeval Boemund iz Tarenta. — Zbirališče vseh križarjev je bil Carigrad. Število križarjev prve križarske vojske cenijo na 105.000 in 600.000 bojevnikov.

Vrhovno vodstvo nad vojsko je bilo v rokah sveta najboljših vojskovodij, za kojega edinost je moral skrbeti papežev zastopnik škof Adhemar. Po veliki zmagi križarjev pri Doryläum je bila pot do Male Azije prosta.

Križarji pred Antijohijo.

Dne 20. oktobra 1097 je stala prva križarska vojska pred maloazijsko trdnjavo Antijohija. Celih 9 mesecev je oblegalo 300.000 mož mesto, ne da bi ga bili zavzeli. Mesto je bilo veliko, je imelo 360 cerkev in 450 stolpov; bilo je utrjeno, dobro preskrbljeno z živili in ga je branil pretkani Baghi Sifan. Voi-

ščaki iz zapada so bili večji boja na ravnem polju, a niso razumeli oblege.

Križarji so se utaborili pred posameznimi mestnimi vrati, ne da bi bili potegnili obroč oblege krog cele trdnjave. Zopet drugi so zasedli gradove po okolič. Manjkalo je enotnega vodstva. — Turki so delali izpade iz mesta in pobijali oblegovalce.

Skraja je našla križarska vojska dovolj živeža po vrtovih krog mesta, pa kmalu je prišlo pomanjkanje, zima in deževni nalivi ter bolezni. Šotori in obleka je preperela; cepali so ljudje ter konji; še pri življenju ostali so imeli dovolj opravka s pokopavanjem mrtvih; število križarjev se je skrčilo na polovico. Mnogih se je polastil obup; pobegnili so. Najbolj pogumnim je upadel pogum.

S spomladjo sta popustila pomanjkanje ter bolezen, prišlo je ojačenje po morju in s tem tudi pogum ter upanje. Naenkrat se je raznesla vest, da je dvignil sultan Barkiarok celi vzhod, in da je prejel Kerboga povelje, s kot pesek številno mohamedansko vojsko križarje uničiti. Šlo je za boj na življenje in smrt.

Slednjič, ko se je že bližala Kerboga lahka konjenica, se je posrečilo osvojiti Antijohijo s pomočjo izdajstva. Po zavzetju mesta je padlo 10 tisoč muslimanov in njih poveljnik Baghi Sijan je bil obglavljen na pobegu.

Zmagoslavje radi zavzetja velike in bogate trdnjave je bilo kratko. Že po treh dneh je stal pred mestom strašni Kerboga z 200.000 možmi. Muslimani so se lotili oblege z večjo roko ter zaprli mesto od vseh strani. Med križarji se je pojavil glad, izbruhnile so bolezni, obup je objel križarsko vojsko. Vojvode in knezi so beračili za kruh, vitezi so se spuščali v noči po vrveh preko obzidja ter bežali; nikdo ni mogel več navdušiti izmozganih križarjev na boj in obrambo.

Kar bliskoma se je prelevil obup v smrt prezirajoče navdušenje. Francoški duhovnik Peter Barthelemy je javil grofu Rajmundu Toluškemu, da se mu je prikazal v noči Kristus in mu razodel, kje je skrita sulica, s katero je bila prebodela njegova sveta stran; s pomočjo te sulice bodo zmagali. Na označenem kraju, pri oltarju Petrove cerkve, 12 čevljev globoko so našli sulico; srca vseh so bila po tej najdbi napolnjena z novo srčnostjo. Burno so zahtevali križarji bitko.

Po tridnevni obhodi, postu, molitvah in pripravi na smrt je podelil vsem škof Adhemar odvezo in obhajal bojevnike. Dne 28. junija 1098 se je zbrala križarska vojska pri mestnih vratih. Sveta sulica naprej, meč v pesti in peš — manjkali so konji, so korakali križarji proti Kerbogovi vojski. Bitka je bila dolgotrajna ter ljuta, navdušenje kristjanov nepremagljivo in naenkrat so se spustili Turki v beg.

V turškem taboru so naleteli zmagovalci na nepopisne zaklade. Veliko muslimanov se je pokristjaniilo, ker so videli junaštvo kristjanov. V Antijohiji je bil ustanovljen krščanski patrijarhat. —

(O zavzetju Jeruzalema prihodnjič.)

*

Romanje v Marijino Celje se vrši na prošnjo mnogih prosilcev v začetku poletja, 28. junija ter traja do 1. julija. V Marijinem Celju ostanemo en dan in dve noči, na Dunaju pa en dan in eno noč. Za vožnjo in oskrbo je treba plačati do dne 15. maja. Svota 550 Din se tudi lahko plača v obrokih. Pismene prijave se pošiljajo na centralni odbor prosvetnih društev frančiškanske župnije v Mariboru. Vsak torek in petek od 2 do 3 popoldne pa se lahko vsakdo oglasi osebno pri zastopnikih centralnega odbora v frančiškanskem samostanu. — Odbor.

Meranu v Janževem vrhu pri Pekrah pri Mariboru, g. Henrik Schigert. Celih 45 let že oskrbuje eno imetje in je še danes kot 72letni mož krepak ter zdrav. Končal je mariborsko vinarsko ter sadjarsko šolo pod ravnateljem Göthe leta 1875 in je bil med prvimi gojenci novoustanovljenega zavoda leta 1872. Tudi poznejši gojenci mariborske vinarske šole so videli v g. Schigertu vzor ekonomu. Pod njegovim vodstvom se je izšolalo že veliko ekonomov in med drugimi tudi sedajni dvorni svetnik ter avstrijski sadjarski in vinarski nadinspektor gospod Anton Löschnigg na Dunaju. Na Janževem vrhu je zapustil omenjeni dostojanstvenik svoje prve risbe kot dokaz prirojenega sadjarskega ter vinarskega talenta in jih hrani jubilarnt gospod Schigert še do danes. Ob raznih priložnostih so prirejali ekonomski skupno izlete k očetu Schigertu v Janžev vrh. Neznano mi ostane v spominu dan leta 1924 v decembru, ko sem obiskal jubilarnta skupno s srbskim sadjarskim prekupcem Ognjanom Vučkovičem. Posetila sva ga in kupila žlahtnega sadja za zaboj. Oče Schigert nama je postregel z domačim kruhom in steklenico prist-

nega rizlinga. Srb je odklonil vino in je govoril s prezirom o štajerskih vinih. Slednjič sva ga le pregovorila, da je vsaj poskusil in nato pa izpil z največjo pohvalo par kozarcev. Mesec pozneje je podaril gospodu Schigertu steklenico izbrane kapljice iz Smedereva. Za vsestransko gospodarsko delovanje je bil gospod jubilarnt odlikovan z zlato kolajno za civilne zasluge. Bog ohrani gospoda jubilarnta in njegovo družino še mnogo let pri krepkem zdravju in to mu želijo njegovi poklicni tovariši! — Franjo Rudl.

Umrli je v Mariboru obče znani ter spoštovani davčni nadupravitelj v p. gospod Anton Štepic. Truplo so prepeleli iz Maribora v Laško. Ostani rajnemu ohranjen časten spomin, žalujoči rodbini naše sožalje!

Nevaren ptiček pod ključem. V Mariboru se je zdel te dni gostilniškimi gostom sumljiv tujec, ki je vinjen plačeval vsakemu pijačo in sicer v avstrijskem denarju. Policija je bila opozorjena na darežljivega moža in se tudi zanimala, odkod ima toliko denarja. Pri preiskavi so dobili pri njem 2000 šilingov in 1000 dinarjev. Dognali so, da je iz kočevskega okraja ter pristopen v Stari trg pri Slovenjgradcu. Mariborska policija je stopila v stik z graško in prejela obvestilo, da je aretirani soudeležen pri vlomu v urad delavske zavarovalnice, od koder je bilo odnešenih 5 tisoč šilingov.

Grob dvanajstih vitezov. Šentpeterske zanimivosti. Na najvišjem nebovskem hribu stoji med ponosnimi jagne di kapelica, posvečena Mariji. Svočas je stal na mestu kapelice lesen križ. Kapelica je bila pozidana za časa župnika Harmana, postavil pa jo je na prigovorjanje tedanjega kaplana Glanerja leta 1822 posestnik Nekrep Janez. V pretečenem letu je bila kapelica po za slugi zakoncev Pavlinič prenovljena. Pripovedka pripoveduje, da je na tem mestu pokopanih 12 vitezov v oklepih, ki so padli v boju proti divjim Turkom, ko so leta 1532 z veliko vojsko drli proti Dunaju, gredoč pa ropali, morili in požigali. Takrat so Turki požgali tudi župno cerkev in podružnico na Gorci. Ne bo pa na tem mestu le samo grob vitezov, temveč vseh tistih, ki so padli v brambi proti Turkom. Neda leč od kapelice je sličen hribček, kjer se je mnogo kosti izkopalo in o katerem krožijo slične pripovedke. Tudi na tem mestu stoji križ. V kapelici je na majhnem oltarčku Marija z Detetom. Pred vrati, zraven praga, je kamen z napisom o omenjeni pripovedki 12 vitezov-konjenikov v oklepih, kar priča, da ljudske pripovedke niso brez podlage. S hribčka, ki je menda eden najvišjih v šentpeterski župniji in ki leži tik ob novi okrajni cesti, je prekrasen razgled čez vso Dravsko polje, Pohorje, Boč in Slovenske gorice. Nebroj belih cerkvic te od blizu in daleč pozdravlja ter domačinu in tujcu priča, da je tukaj živel in še živi verni slovenski rod.

Naš pravoslavni patrijarh umrl. V nedeljo, dne 6. aprila je umrl v Beogradu naš pravoslavni patrijarh Dimitrije v visoki starosti 84 let. Za pa-

NOVICE

Zahvala upravi »Slovenskega Gospodarja«! Prav iz srca se Vam zahvalim za poslanih 1000 dinarjev, ki mi bodo v veliko pomoč pri moji nesreči vsled požara. Izkazalo se je, da Vaša beseda in obljuba ni prazna, ampak da izpolnite, kar obljubite. Nekateri so me res strašili, da ne bom nič dobil, pa sem šel k našemu vlč. gospodu župniku, da pišejo zame na »Gospodarja« in vse pojasnijo, kako in kaj je z menoj. In danes imam denar že v roki. Res, srečo sem imel v nesreči, da sem še pravočasno, eden teden pred nesrečo, plačal naročnino za celo leto. Obljubim, da bom ostal »Gospodarju« zvest celo življenje, ker mi je bil tudi on zvest prijatelj v nesreči. Vdano Vas pozdravim hvaležni: Franc Kopša. — V Ormožu, dne 4. aprila 1930.

Redek jubilej. Redki so oni, ki dosežejo visoko starost, še redkejši, ki do služijo jubilejno dobo pri enem gospodarju. Oboje je doživel dobro znani in obče zaslužni oskrbnik pri grofu dr. I.